

Kortversion underlag till Analysdag

Örebroregionen – Sveriges hjärta

En attraktiv och pulserande region för alla

Övergripande mål

Effektmål	Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
	- Förbättrad kompetensförsörjning - Ökad kunskapsintensitet - Ökad innovationskraft - Ökad entreprenöriell aktivitet - Ökad nationell attraktionskraft - Ökad global konkurrenskraft - Ökad tillväxt i näringslivet - Ökad produktion inom areella näringar	- Goda uppväxtvillkor - Goda försörjningsmöjligheter - Ökad grad av delaktighet och inflytande - Attraktiv boende- och närmiljö - God och jämlik hälso- och sjukvård - God och jämlik folkhälsa	- Minskad klimatpåverkan - Giftfri miljö - Ökad biologisk mångfald - God vattenförsörjning - Mer bioekonomi och cirkulära flöden - Ökad andel förnybar energi

Prioriterade områden

Näringsliv och entreprenörskap			
Innovationskraft och specialisering			
Kunskapslyft och utbildning			
Kompetensförsörjning och matchning			
Social sammanhållning och demokrati			
Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård			
Klimat, miljö och energi			
Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer			
Transporter och infrastruktur			
Upplevelser och evenemang			

Figur 1: Översiktsbild – kopplingen mellan vision, övergripande mål, effektmål och prioriterade områden.

Innehåll

1.	Övergripande mål med effektmål	1
	Stark konkurrenskraft.....	1
	Hög och jämlik livskvalitet	2
	God resurseffektivitet	3
2.	De tio prioriterade områdena.....	4
	Näringsliv och entreprenörskap	4
	Innovationskraft och specialisering	4
	Kunskapslyft och utbildning	5
	Kompetensförsörjning och matchning.....	5
	Social sammanhållning och demokrati.....	5
	Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård	6
	Klimat miljö och energi.....	6
	Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer	7
	Transporter och infrastruktur.....	7
	Upplevelser och evenemang.....	7

1. Övergripande mål med effektmål

För att de övergripande målen kring länets utveckling (stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet) ska uppfyllas så finns en rad olika effektmål som är kopplade till de övergripande målen. Nedan följer en genomgång av dessa effektmål med bedömning kring om målen kommer att kunna uppfyllas till år 2030.

Grön färg betyder att utvecklingen går åt rätt håll med möjlighet att nå målet till 2030, gul färg betyder att utvecklingen går åt rätt håll, men för långsamt. Röd färg betyder att utvecklingen går åt fel håll eller står stilla. Varje effektmål är kopplade till en eller två indikatorer (se beskrivning i RUS) och färgkodningen på effektmålen beror på hur dessa indikatorer har utvecklats. För en mer detaljerad redovisning av indikatorerna hänvisas till den digitala redovisningen av indikatorerna kopplade till RUS¹.

Stark konkurrenskraft

Det övergripande målet stark konkurrenskraft följs upp med hjälp av följande effektmål.

Figur 1: Effektmål för det övergripande målet stark konkurrenskraft

Ovan ses de olika effektmål som är kopplade till det övergripande målet stark konkurrenskraft. Fyra av målen bedöms kunna uppfyllas till år 2030 ett står relativt stilla och tre bedöms inte kunna uppfyllas till år 2030. Till exempel sjunker andelen

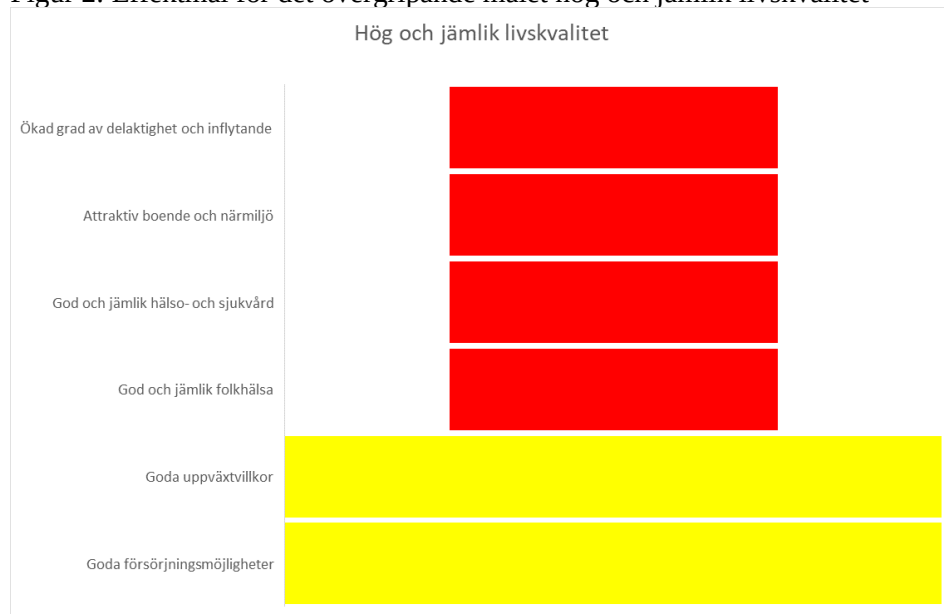
¹ [Microsoft Power BI](#)

nystartade företag och antalet konkurser per 1000 företag var lika stor som föregående år. Men indikatorerna är konjunkturkänsliga och framtida utveckling beror till stor del hur olika omvärldsfaktorer utvecklas över tid. Därför bedöms det övergripande målet vara möjligt att uppfyllas till år 2030.

Hög och jämlik livskvalitet

Det övergripande målet hög och jämlik livskvalitet följs upp via nedanstående effektmål.

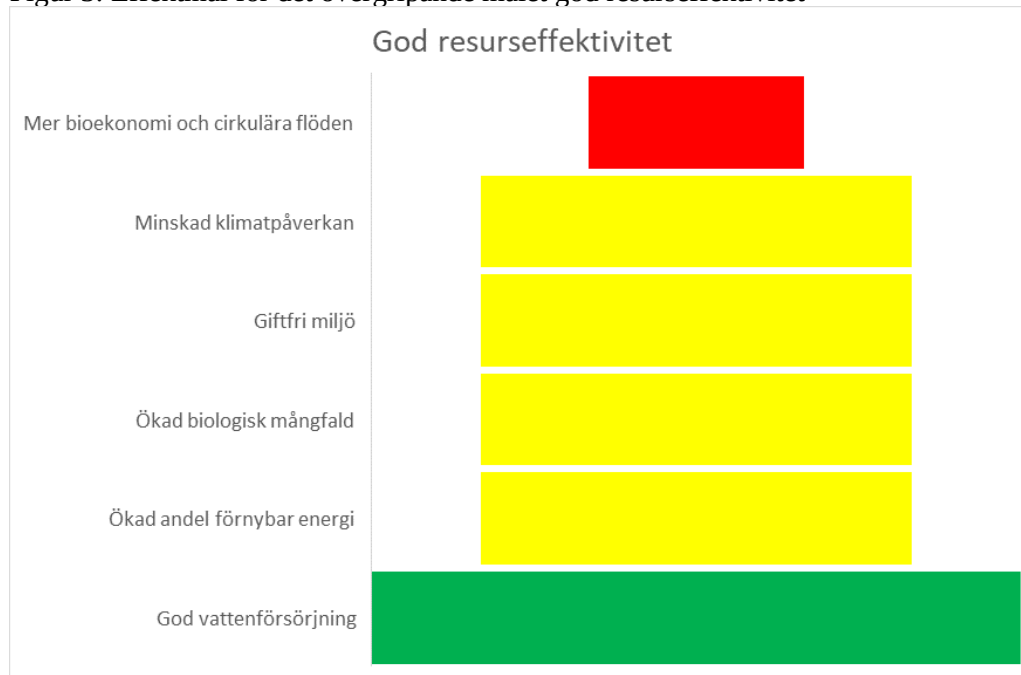
Figur 2: Effektmål för det övergripande målet hög och jämlik livskvalitet

Fyra av målen bedöms vara röda, de vill säga med nuvarande utveckling kommer inte målen att uppfyllas till år 2030, två av målen bedöms vara gula. Bland annat har valdeltagandet i riksdags- region- och kommunval gått ned, och andelen med ett högt självskattat hälsotillstånd har sjunkit, både hos ungdomar och hos vuxna. I nuvarande takt bedöms inte detta övergripande mål kunna uppfyllas till år 2030.

God resurseffektivitet

Figur 3: Effektmål för det övergripande målet god resurseffektivitet

Många av målen bedöms vara gula det vill säga bedömningen är att utvecklingen går åt rätt håll men för långsamt för att målen ska kunna nås till år 2030. Till exempel så visar den senaste tillgängliga statistiken att utsläppen av växthusgaser minskar på länsnivå men att utvecklingen går för långsamt, och andelen avfall som materialåtervinns står relativt stilla mellan åren. Ett mål bedöms vara grönt och fyra av effektmålen bedöms vara gula. Totalt så bedöms inte det övergripande målet kring god resurseffektivitet att kunna uppfyllas till år 2030.

2. De tio prioriterade områdena

Nedan följer en genomgång av de tio prioriterade områdena som länkas till effektmålen. Uppföljningen baseras på utvecklingen av de indikatorer som tillhör effektmålen och de enkätundersökningar med tillhörande workshops som gjorts med regionala nätverk inom olika områden². Genomgången baseras också på den enkät som gått ut till medarbetare och chefer på regional utveckling kring hur de arbetar med de prioriterade områdena. För ytterligare fördjupning angående indikatorernas utveckling se länk: [Microsoft Power BI](#)

Näringsliv och entreprenörskap

Andelen nystartade företag följer en nedåtgående trend efter pandemin, både nationellt och i länet. Däremot ökade antalet företagsetableringar något från 2022 till 2023 och indikatorerna för andel utlandsägda företag och internationaliseringsgrad ökade något från 2021 till 2023. De senaste siffrorna visar att antalet konkurser står relativt still mellan åren 2023 och 2024. Samtidigt har nätverk som till exempel Business region Örebro (BRO) arbetat med att etablera och utveckla arbetet med att stärka samverkan mellan företag, kommuner och andra aktörer, stöttat företagsutveckling och attraherat nya etableringar. Det finns dock vissa hinder där projektmedel och osäker finansiering av arbetet gör att det är svårt att arbeta långsiktigt men också att den administrativa bördan blir hög på grund av alltför komplexa regelverk, vilket riskerar att fördröja eller göra det svårt att genomföra viktiga initiativ.

Innovationskraft och specialisering

Indikatorn för kunskapsintensiva företag har en svag uppåtgående trend i länet. Fortsätter trenden är det sannolikt att målet om minst 20 procent personal med minst treårig högskoleutbildning i privat företagssektor kommer att nås till år 2030. Investeringar i Forskning och utveckling har också ökat i länet främst inom privata företag. Även här pågår arbete med att stödja innovationer och utveckling och stärka samverkan mellan olika aktörer. I innovationssystemet har nya verksamheter (IUC och RÖIAB) tillkommit vilket på sikt kommer att ge effekt på innovationsarbetet i länet. Det finns också ett väl utvecklat arbete kopplat till civilsamhället där det har skapats olika mötesplatser och för att öka och stärka förutsättningarna för civilsamhället att vara delaktiga i olika EU-projekt. Det har också påbörjats ett arbete med att kartlägga stödstrukturer för social innovation, sociala företag och föreningsliv. Samtidigt hindras utvecklingsarbetet av ett komplext regelsystem, osäkerheter kring hur

² Nätverk som deltagit i arbetet: Business region Örebro, Chefsgrupp folkhälsa, Chefsgrupp för skola, utbildning och kompetensförsörjning, Chefsgrupp social välfärd samt vård och omsorg, Fokusgrupp cirkularitet, Fokusgrupp Energisystem, Forum för fysisk planering, Läns IT-gruppen, Partnerskapet för sociala innovationer, Regional beredningsgrupp till regionala chefssamverkansgruppen för verksamhetsområdet trafik och infrastruktur, Regionala turismutvecklingsgruppen, REKO

offentliga aktörer ska samverka med civilsamhället och kortsiktiga finansieringsmöjligheter.

Kunskapslyft och utbildning

En större andel av befolkningen har en eftergymnasial utbildning men glappet mellan kvinnor och män fortsätter att öka. Övergången till högre studier ligger på samma nivå som föregående år men även där ses en stor skillnad mellan kvinnor och män, där kvinnor i högre grad har en eftergymnasial utbildning och också tenderar att fortsätta sina studier på högskola eller universitet. Arbetet i nätverken har stärkts och tydliggjorts under året vilket har gett en positiv effekt i och med att dialogen kring skolrelaterade frågor har blivit tydligare. Arbetet har också kopplats ihop med målen kring att skapa goda livsvillkor genom att nätverken arbetat med tidiga, främjande, förebyggande och individinriktade insatser för att fler barn och unga ska kunna få möjlighet att fullgöra sin utbildning. Samtidigt är det svårt att prioritera samverkansprojekt eftersom inblandade verksamheter har begränsade resurser och har fullt upp med att klara det dagliga arbetet. Det finns också behov att lägga mer tid på analys och reflektion för att på så sätt skapa en gemensam förståelse kring vad som påverkar till exempel måluppfyllelsen i skolan.

Kompetensförsörjning och matchning

Samverkan kring regionala yrkesutbildningar har utökats till att gälla hela länet och det finns nu mer också ett nätverk för studie och yrkesvägledare, administratörer och yrkeslärare. Det finns nu också möjlighet för olika kombinationsutbildningar och kompetensutvecklingsinsatser har genomförts för all komvux-personal i länet. Tillsammans med civilsamhället pågår även arbeten riktade mot grupper som idag står utanför arbetsmarknaden till exempel unga som varken arbetar eller studerar (UVAS). Samtidigt är finansieringen kortsiktig då det sker genom olika typer bidrag, som ibland inte heller är anpassade till civilsamhällets möjligheter. En annan svårighet är att arbetsmarknaden hela tiden rör på sig och det blir då en utmaning att starta upp utbildningar i tid för att kunna täcka arbetsgivarnas behov. När väl utbildningen är på plats finns det också svårigheter kopplade till att en del sökande inte har tillräckliga språkkunskaper i svenska samt att få till en gemensam planering och att dela personal mellan olika kommuner i länet.

Social sammanhållning och demokrati

Andelen barn i årskurs nio som känner tillit till andra människor har sjunkit sedan senaste mätningen och den sjunker som mest hos flickor vilket gör att skillnaderna mellan könen gällande tillit har ökat. Hos vuxna finns ingen skillnad mellan könen men tilliten sjunker mest i grupper med förgymnasial utbildning. Valdeltagandet i senaste valet sjönk i både kommun, region och riksdagsval, men ökade något i EU-valet 2019. Tillsammans kan dessa trender innebära en minskad social sammanhållning men arbetet med att stärka civilsamhälle och medborgare pågår.

Bland annat genom att skapa olika former av mötesplatser och gemensamt arbete kopplat till olika samhällsfrågor, biblioteksutveckling, finansiering av kulturområden och utbyggnaden av digital infrastruktur vilket sammantaget syftar till att öka inkluderingen i samhället. Här finns olika utmaningar bland annat att bolag som beviljats stöd för fiberutbyggnad har inte bygger ut eller att det blir en bristfällig utbyggnad, men också som en ovana från båda håll kring samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhället, och att olika typer av finansieringsmöjligheter har begränsats vilket gör att det blir svårt att arbeta långsiktigt.

Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård

Under pandemin ökade innevånarnas förtroende för hälso- och sjukvården för att sedan sjunka, den senaste mätningen visar dock att förtroendet har ökat och ligger nära nivåerna som sågs under pandemin. Mätningen kring tillgänglighet inom vården visar dock på en minskning, där andel medicinska bedömningar i primärvård inom tre dagar har en nedåtgående trend. Det självskattade hälsotillståndet har också sjunkit hos ungdomar och vuxna. Det pågår dock flertalet arbeten och samarbetsformer har utvecklats på flera arenor. I det arbetet har det också skett perspektivförändringar för att bemöta utmaningarna beskrivna ovan, där till exempel ett ökat fokus på folkhälsoarbetet och hälsa/välbefinnande är viktigt men också omställning mot ett mer förebyggande arbete inom skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården.

Folkhälsoteamens arbeten ses här som särskilt viktiga inom kommunerna och ett flertal olika överenskommelser har tagits fram och beslutats under året. Utmaningarna i arbetet är dock att sämre ekonomiska förutsättningar gör att det blir svårt att hålla i samverkansarbetet och det är olika typer av styrning -och ledningsperspektiv som gör att det tar tid att få till en ökad samverkan mellan olika verksamheter och organisationer.

Klimat miljö och energi

I den senaste statistiken över utsläpp av växthusgaser som sträcker sig fram till 2022 finns en del oklarheter för åren 2018–2021 kopplat till industri och avfallshantering. Beräkningar visar att utsläppen minskade i länet med 8 procent från 2021 till 2022 och med 15 procent från 2017 till 2022. Utvecklingen går dock för långsamt för att målet 2030 ska kunna nås. Bioekonomins andel av BRP har långsamt ökat från 2018 till 2021 men ökningstakten är också där för långsam för att målet ska kunna nås.

Samtidigt sker både dialog och arbete alltmer tillsammans mellan olika aktörer, vilket är en förutsättning för ökat arbete inom dessa områden och även om det går långsamt så finns mer driv och kunskap till exempel kring arbetsområdet cirkularitet.

Investeringar i solenergi, både inom näringsliv och hushåll, ökar i länet och arbetet med olika typer av energieffektivisering pågår. Det beror delvis på att de ökade elpriserna har lett till en ökad medvetenheten kring energieffektivisering, energiplanering och utbyggnad av sol- och vind produktion. Men det är komplexa frågor som kräver förändrade arbetssätt, enklare regelverk, nya former av samarbeten

och nya plattformar för att hitta lösningar och nya rutiner. Det gäller också energiförsörjnings frågan där det gäller att få elnätskapacitet till rätt platser i rätt tid.

Bostadsförsörjning och attraktiva miljöer

Två kommuner i länet har en bostadsmarknad i balans vilket är ett oförändrat antal jämfört föregående mätning, två kommuner har ett överskott och övriga kommuner i länet rapporterade ett underskott av bostäder. Det innebär att drygt 18 procent av kommunerna i länet har en bostadsmarknad i balans (vilket berör drygt 10 procent av länets invånare). Det pågår ett arbete för att öka samverkan mellan kommuner gällande samhällsplaneringsfrågor och strategiska samtal kopplat till infrastruktur och transporter. Länsstyrelsen har också skapat ett nätverk för gestaltad livsmiljö som delvis rör samhällsplaneringsfrågor. Det finns dock en del arbete kvar kring att reda ut vem som har ansvar och mandat i olika frågor, då frågan kring bostadsbyggandet och attraktiva miljöer till stor del är ett kommunalt ansvar, vilket gör den regionala rollen otydlig.

Transporter och infrastruktur

Länet har stärkt sin roll som nod i transport och infrastrukturen och det får till effekt att det blir lättare för till exempel nyetableringar av företag i länet. Arbetet med målen i länstransportplanen innebär också att länet utvecklas i rätt riktning, där bland annat strukturbilderna i den regionala utvecklingsplanen är ett viktigt underlag för prioriteringar. Arbetet med Oslo-Stockholm fortgår och satsningar kring godsstråk genom Bergslagen har initierats. Arbetet med city-linjen pågår och det har skett en ökning av resande på denna linje, samtidigt har också närtrafiken utvecklats för att underlätta resande för boende på landsbygden. Det finns dock utmaningar då omvärldsläget påverkar byggkostnader, både för bostäder och infrastruktur samt att, framförallt mindre kommuner, ha svårt med kompetensförsörjningen inom samhällsplaneringsområdet. De ekonomiska utmaningarna kopplat till kollektivtrafiken hämmar också utvecklingen och gjort den mindre konkurrenskraftig gentemot transport med bil, där bil är en transportform som också blivit billigare under de senaste åren.

Upplevelser och evenemang

Antal gästnätter föll kraftigt år 2020 till följd av restriktionerna kring pandemin. Under 2022 återhämtade sig dock resandet och det totala antalet gästnätter har sedan dess nästan varit i nivå med åren före pandemin. Det har skett en utveckling av närtrafiken som nu mer även inkluderar olika besöksmål, vilket innebär att det finns hållbara och mer tillgängliga alternativ. Ett nytt digitalt verktyg har också introducerats vilket främjar företags digitala närvaro, samverkan, försäljning och innovation.

Det finns ett stort utbud av olika möten och insatser inom området, det är positivt men det gör också att det kan vara svårt att få tid att engagera sig och kommuner och företag behöver prioritera vad de ska delta i.

Postadress Region Örebro län, Regionkansliet, Box 1613, 701 16 Örebro, E-post: regionen@regionorebrolan.se
Besöksadress Eklundavägen 2, Örebro, Tel: 019-602 10 00, Organisationsnummer: 232100-0164,

www.regionorebrolan.se